

Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania

„Przedsiębiorczość na czasie”

Program nauczania przedmiotu podstawy przedsiębiorczości

(nr dopuszczenia: 427/2012)

Uczniów klas pierwszych Technikum obowiązują wymagania edukacyjne z rozdziałów: 1 i 2 oraz 7 i 8

Uczniów klas drugich Technikum obowiązują wymagania edukacyjne z rozdziałów: 3 - 6

Podręcznika „Przedsiębiorczość na czasie”: K. Garbacik, M. Żmiejko, Wydawnictwo szkolne PWN

Do nowej podstawy programowej

**Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych stopni klasyfikacyjnych z przedmiotu podstawy przedsiębiorczości
w oparciu o program o nr dop. 427/2012**

Dział	Stopień dopuszczający (zapamiętanie) Uczeń:	Stopień dostateczny (rozumienie + zapamiętanie) Uczeń:	Stopień dobry (rozumnie + zapamiętanie + stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych) Uczeń:	Stopień bardzo dobry (rozumienie + zapamiętywanie + stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych) Uczeń:
1	-wyjaśnia pojęcia: popyt, podaż,	- rozumie prawo popytu i podaży	- wymienia pozacenowe czynniki wpływające na popyt i podaż	- opisuje zjawisko i przyczyny równowagi rynkowej, nadwyżki podaży i nadwyżki popytu
	-definiuje pojęcia gospodarstwa domowego i pojęcie przedsiębiorstwa	-wymienia osoby wnoszące wkład do budżetu gospodarstwa domowego i rodzaj wkładu pieniężnego		-określa znaczenie gospodarstwa domowego i przedsiębiorstwa jako element gospodarki rynkowej
	- wymienia podmioty tworzące gospodarkę	- charakteryzuje rynek zasobów	- potrafi nazwać relacje w pieniężne i niepieniężne w obiegu okrężnym w gospodarce	- potrafi wymienić przykłady relacji pieniężnych i niepieniężnych w obiegu okrężnym w gospodarce
	-definiuje pojęcie pieniądza	-określić kolejne etapy przeobrażania się pieniądza	-określa cechy i funkcje pieniądza	- określa metody zabezpieczeń banknotów
	-definiuje pojęcie banku centralnego i banków komercyjnych	-określa zadania banku centralnego i RPP	-określa zadania banków komercyjnych - omawia znaczenie bankowości elektronicznej	-przedstawia wpływ banku centralnego i RPP na sytuację finansową kraju
2	-definiuje pojęcie banku	- rozumie różnicę między kredytem a pożyczką	- wymienia rodzaje usług oferowane przez banki komercyjne	-charakteryzuje i porównuje oferty banków komercyjnych
	-definiuje pojęcie kredytu	-wymienia rodzaje kredytów	-omawia formy zabezpieczeń kredytowych	-poprawnie wypełnia wniosek kredytowy
	-omawia pojęcia: giełdy papierów	-wymienia i charakteryzuje indeksy	-określa znaczenie papierów wartościowych własnościowych	-odczytuje i analizuje ceduły giełdowe

	wartościowych, rynku podstawowego i równoległego	giełdowe	i dłużnych	
	-definiuje pojęcie asertywności	- wyjaśnia różne typy zachowań	-wie jakie są przyczyny zachowań agresywnych, uległych, manipulacyjnych i asertywnych	-potrafi zaprezentować postawę asertywną dla wybranej sytuacji - uzasadnia konieczność postawy asertywnej w życiu
	-definiuje pojęcie osobowości człowieka	-wie jak można inwestować w siebie	-potrafi zaprezentować sposoby inwestowania w siebie	-umie wyjaśnić jakie znaczenie dla własnego rozwoju ma inwestowanie w siebie
	-definiuje pojęcie obsługi klienta	-określa jakie prawa ma konsument	-omawia cechy niezgodności towaru z umową i cechy gwarancji	-potrafi zastosować przepisy dotyczące niezgodności towaru z umową i gwarancji w konkretnych przypadkach
	-definiuje pojęcie funduszu inwestycyjnego	-wymienia rodzaje funduszy inwestycyjnych	-określa ryzyko inwestowania związane z określonymi funduszami	-charakteryzuje fundusze zrównoważone, Agresywne
	-definiuje pojęcia podatku dochodowego od osób fizycznych	-wyjaśnia mechanizm funkcjonowania podatku dochodowego	-wyjaśnia ulgi podatkowe odliczane od dochodu	-potrafi wypełnić deklarację podatkową
	-definiuje pojęcie ubezpieczeń	-zna celowość dokonywania ubezpieczeń	-dokonuje podziału ubezpieczeń na majątkowe i osobowe	-omawia ubezpieczenia majątkowe dobrowolne i obowiązkowe
	-definiuje pojęcie ubezpieczeń społecznych	-potrafi dokonać podziału ubezpieczeń społecznych	-omawia stawki do ubezpieczeń społecznych	-potrafi obliczyć stawki ubezpieczeń emerytalnych, rentowych, chorobowych i wypadkowych -definiuje stawki płacone przez pracownika i przez pracodawcę
	-definiuje pojęcie systemu emerytalnego	-wie jak działa system emerytalny	-wymienia filary systemu emerytalnego	-określa cechy poszczególnych filarów
3	-definiuje pojęcie mowy werbalnej		-charakteryzuje rodzaje wypowiedzi	
	-definiuje pojęcie mowy niewerbalnej	-określa wspomagające znaczenie mowy niewerbalnej w komunikacji	-charakteryzuje elementy komunikacji niewerbalnej	-omawia znaczenie mowy niewerbalnej w komunikacji międzyludzkiej
	-wymienia cechy	-poprawnie pisze dokumenty	-wyjaśnia najczęściej popełniane	-konstruuje własne ogłoszenie prasowe

	poprawnie napisanego listu motywacyjnego i CV	osoby ubiegającej się o pracę	błędy w dokumentach osoby ubiegającej się o pracę	w poszukiwaniu pracy
	-wymienia gdzie można szukać ofert pracy	-omawia bierne i czynne metody poszukiwania pracy	-określa wady i zalety różnych form poszukiwania pracy	-określa formy pomocy oferowane przez agencje pośrednictwa pracy - analizuje przykładowe oferty pracy
	-charakteryzuje czym jest pojęcie rozmowy kwalifikacyjnej	-analizuje znaczenie mowy werbalnej i niewerbalnej podczas przeprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej	-analizuje pytania, które mogą być zadane na rozmowie kwalifikacyjnej	-przygotowuje przykładową rozmowę kwalifikacyjną - charakteryzuje postawę kandydata i pracodawcy podczas rozmowy kwalifikacyjnej
	-charakteryzuje czym jest umowa o pracę	-wie jakie treści powinna zawierać poprawnie skonstruowana umowa o pracę	-określa jakie są rodzaje umów o pracę	-omawia sposoby rozwiązywania umowy o pracę
	-definiuje pojęcia pracownik, pracodawca	-omawia prawa i obowiązki pracownika	-omawia prawa i obowiązki pracodawcy	-wie jakiej ochronie podlegają w pracy kobiety i młodociani
	-definiuje pojęcie organizacji pracy w firmie	-wyjaśnia dlaczego ustalane są obowiązki pracownikom	-określa zasadność przygotowania stanowisk pracy	-omawia zawartość regulaminów pracy
4			-charakteryzuje przedsiębiorstwa ze względu na formę własności	- potrafi omówić rolę przedsiębiorstwa w podnoszeniu poziomu gospodarki
	-definiuje pojęcie przedsiębiorstw i spółek	-dokonuje klasyfikacji spółek	-dokonuje charakterystyki różnic i podobieństw spółek osobowych i kapitałowych	-wymienia i charakteryzuje spółki osobowe i kapitałowe
	-definiuje pojęcie działalności gospodarczej	-wymienia w poprawnej kolejności urzędy do których należy zgłosić rozpoczęcie działalności	-wypełnia dokumenty związane z rejestracją działalności	-określa rodzaje kapitałów w różnych przedsiębiorstwach - wymienia wady i zalety prowadzenia jednoosobowej działalności
	-określa czym jest biznesplan i dlaczego się go pisze	-wie jakimi etapami układa się biznesplan	-określa cechy każdego etapu biznesplanu	-określa znaczenie części finansowej w biznesplanie - potrafi prawidłowo napisać biznesplan
	-definiuje pojęcie	-określa czym jest kapitał	-określa koszty prowadzenia	-zna sposoby finansowania działalności

	przedsiębiorstwa	przedsiębiorstwa	przedsiębiorstwa	przedsiębiorstw - określa obce źródła finansowania działalności przedsiębiorstw
	-definiuje pojęcie reklamy	-określa rolę reklamy	-zna funkcje reklamy	-wymienia i charakteryzuje nośniki reklam -potrafi ułożyć slogan reklamowy
	-definiuje pojęcie promocji	-wymienia rodzaje promocji	-charakteryzuje promocję sprzedaży i sponsoring	-charakteryzuje public relations
5	- definiuje pojęcie menedżera w firmie	- wymienia rodzaje menedżerów w firmie	- charakteryzuje cechy i umiejętności menedżerskie w zależności od szczebla zarządzania	- charakteryzuje style kierowania i rozumie w jakich sytuacjach się je stosuje
	-definiuje pojęcie negocjacji	-określa cechy negocjatora	-zna zasady prowadzenia negocjacji	-charakteryzuje różne style negocjacyjne
	- definiuje pojęcie zespołu i pracy grupowej	- wymienia rodzaje zakłóceń w komunikacji między pracownikami	-definiuje i rozumie pojęcie efektu synergii	- rozumie wady i zalety indywidualnej i grupowej pracy - rozumie kiedy lepiej stosować pracę indywidualną lub grupową
6	- definiuje pojęcie etyki w biznesie	- charakteryzuje etyczny pracownika i pracodawcę	- rozumie pojęcie mobbingu w miejscu pracy	- potrafi omówić pojęcie korupcji oraz konsekwencje wynikające z wystąpienia tego zjawiska
7	-wymienia podstawowe mierniki rozwoju społeczno-gospodarczego	-definiuje pojęcia PKB, dochód narodowy, produkcja globalna, wzrost gospodarczy	- analizuje mierniki dla Polski	-wie jakie działania powinny być zastosowane aby podnieść PKB
	-definiuje pojęcia budżetu państwa i samorządów	-wymienia zasady budżetowe	-zna źródła dochodów budżetu państwa i samorządów lokalnych	-określa kierunki wydatków z budżetu państwa i samorządów lokalnych -określa kompetencje samorządów gmin i powiatów
	-definiuje pojęcie pracy	-wyjaśnia jakie znaczenie ma praca dla człowieka i społeczeństwa	- omawia podaż i popyt na pracę w gospodarce rynkowej	- określa skutki nadmiernej podaży i nadmiernego popytu na rynku pracy
	-określa pojęcie bezrobocia	-charakteryzuje przyczyny nierównowagi na rynku pracy	-określa rodzaje bezrobocia	-analizuje strukturę lokalnego rynku pracy analizuje strukturę krajowego i światowego rynku pracy
	-definiuje pojęcie inflacji, deprecjacji, dewaluacji i denominacji	-omawia czynniki wpływające na inflację	- omawia inflację popytową i podażową	- wie jakie znaczenie ma inflacja dla rozwoju kraju

	-definiuje pojęcie podatku, płatnika, próg podatkowy	-dokonuje podziału podatków	- omawia podatki bezpośrednie i pośrednie	-omawia funkcje podatków
	-definiuje pojęcie podatku VAT	-wyjaśnia mechanizm funkcjonowania podatku VAT	-omawia podatek naliczony i należny	- potrafi obliczyć podatek VAT
8	-definiuje do jakich organizacji międzynarodowych Polska należy	-określa organizacje międzynarodowe	-określa znaczenie organizacji międzynarodowych	-zna celowość uczestniczenia Polski w organizacjach międzynarodowych
	-definiuje pojęcia eksportu i importu	-określa zadania handlu zagranicznego	-określa czym jest kurs walutowy i bilans państwa	-rozumie kiedy jest bilans handlowy dodatni i ujemny

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- posiadał wiedzę i umiejętności wykraczające poza program nauczania przedmiotu;
- twórczo rozwija swoje uzdolnienia;
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje zadania wykraczające poza program nauczania;
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

Aktywny udział ucznia w projektach edukacyjnych, przedsięwzięciach, olimpiadach i konkursach może stanowić podstawę do podwyższenia oceny semestralnej/końcoworocznej.

Kryteria oceniania

Podstawy przedsiębiorczości to przedmiot, w którego toku nauczania szczególny nacisk położony jest na samodzielność, logiczne wnioskowanie, działania ucznia i przejawianą przez niego aktywność. Dlatego istotne jest, aby podczas oceny brać pod uwagę nie tylko wiadomości zdobyte przez młodzież, ale przede wszystkim przedsiębiorcze zachowania. Uwzględnienie tych przesłanek spowoduje, że ocena stanie się nie tylko instrumentem diagnozy i kontroli osiągnięć, ale zmotywuje uczniów, zachęcając ich do podejmowania przedsiębiorczych działań oraz rozwoju intelektualnego.

Tabela przedstawia kategorie oceny osiągnięć ucznia oraz formy ich sprawdzania.

Przedmiot oceny	Forma
Wiadomości ucznia	Sprawdzian*
	Kartkówka (materiał z 3 ostatnich lekcji)*
	Odpowiedź ustna (materiał z 3 ostatnich lekcji)
	Ćwiczenia wykonywane na lekcji
	Praca domowa
	Aktywność na lekcji (za 4 plusy ocena bdb,)
Umiejętności poszukiwania wiadomości	Ukończenie kursów e-learningowych potwierdzone dyplomem
	Przygotowanie prezentacji na zadany temat
	Referat
Umiejętności praktycznego działania	Prace i ćwiczenia wykonywane w grupie
	Udział w konkursach**
	Uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych (koło przedsiębiorczości, młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo)
	Studium przypadku

Umiejętności komunikowania się	Przygotowanie CV
	Przygotowanie listu motywacyjnego
	Autoprezentacja
Postawy przedsiębiorcze	Inicjowanie działań o charakterze przedsiębiorczym
	Udział w Dniu Przedsiębiorczości
	Praca w wolontariacie
Ocena semestralna	W przypadku wystawiania oceny końcoworocznej

* sprawdzian oraz kartkówka mogą mieć formę: pytania testowe; wstawianie brakujących słów w tekście; zadania do wykonania; analiza załączonych materiałów: wykresów, tabel, schematów i rysunków, charakterystyka opisowa wyznaczonych zagadnień.

**** Przykładowe konkursy**

-SIGG (Szkolna Internetowa Gra Giełdowa)

-Olimpiada Finansowa

-Tydzień Dla Oszczędzania - Konkurs na reportaż

A. Kryteria oceniania odpowiedzi ustnych:

1. Trafność ujęcia tematu.
2. Stopień wyczerpania tematu.
3. Stopień poprawności merytorycznej.
4. Stopień opanowania i zastosowania umiejętności (posługiwanie się odpowiednim słownictwem i terminologią wnioskowanie, uzasadnianie wypowiedzi itp.).
5. Spójność, komunikatywność i logiczność, wypowiedzi.

B. Kryteria oceniania odpowiedzi pisemnych:

1. Obowiązują wszystkie kryteria jak w odpowiedzi ustnej.

2. Dla sprawdzianów w formie opisowej, ocenie podlega również konstrukcja wypowiedzi i szata graficzna.
3. W zadaniach graficznych (prezentacja na diagramach, rysunkach itp.) ocenie podlega umiejętność doboru odpowiedniej metody prezentacji zjawisk oraz przejrzystość rysunku.
4. W zadaniach ekonomiczno - matematycznych wymagany jest zapis kolejnych etapów obliczeń.

Aktywny udział ucznia w projektach edukacyjnych, przedsięwzięciach, olimpiadach i konkursach może stanowić podstawę do podwyższenia o jeden stopień oceny semestralnej/końcoworocznej.

opracowała: mgr Ewa Wróbel